

Copyright©2019. Marina Miguel. This text may be archived and redistributed both in electronic form and in hard copy, provided that the author and journal are properly cited and no fee is charged.

Territori i territorialitat, perspectives del món a ***The Cartographer Tries to Map a Way to Zion***

Introducció

En el context actual, en què la disponibilitat d'informació i la capacitat d'accés físic a espais llunyans és molt més massiva i d'abast internacional, s'evidencia la importància de reflexionar sobre l'actitud des de la qual es realitzen aquestes interaccions, sense oblidar que es troben emmarcades en unes circumstàncies concretes fruit d'un determinat passat històric. En aquest sentit, el recull de poemes de Kei Miller *The Cartographer Tries to Map a Way to Zion* (2014) exposa interessants discursos que ofereixen al lector un univers narratiu idoni per meditar sobre el caràcter d'aquestes interaccions quotidianes en relació a qualsevol informació, col·lectiu, subjecte o espai considerat "altre".

Nascut a Jamaica, Miller es va traslladar al Regne Unit per continuar els seus estudis de postgrau, on actualment n'és professor universitari. Ja prèviament al seu recull d'assajos, a *Writing down the Vision* (2013), el novel·lista, assagista, professor i poeta reflexionava sobre la lectura dels espais i de la identitat, aspectes que vertebraven el recull

d'aquesta poesia. En efecte, com si donés veu al subjecte subaltern (Spivak 1998) i establís un paral·lelisme sobre la voluntat d'imposició dels mapes mentals "d'Occident" mitjançant les pròpies mesures, al llarg dels poemes s'estableix un diàleg entre un cartògraf i un rastaman, en el qual es qüestionen els diversos codis utilitzats per descriure la realitat. A través de la seva anàlisi, aquest article tractarà la comprensió d'un espai des de la perspectiva del territori i de la territorialitat, explorant les visions adoptades per cadascun dels interlocutors, on s'emfatitzen les justificacions a l'hora d'argumentar la rellevància de la pròpia descripció i s'entreu l'estatus social assignat a cadascuna d'elles.

Per tal de comprendre aquestes dues perspectives, s'iniciarà l'exposició amb l'estudi del cartògraf i la seva reivindicació d'autoritat, universalitat i control del territori malgrat la condició d'exterioritat. Seguidament, s'exploraran els recursos descriptius del rastaman, que inclouen un llenguatge que descentra el científic i que mostra la complexitat de l'experiència viscuda. En altres paraules, mentre el primer utilitza un mapa, el segon explica des de referències experiencials, espirituals, històriques i musicals, tot aportant informació sobre la naturalesa i el món folklòric de la illa. Finalment, en l'apartat previ a les conclusions, es tractarà l'èmfasi en el recurs utilitzat per Miller a l'hora de subratllar la rellevància de l'origen dels topònims dels espais físics sota els títols de "Place Name". Aquest apartat s'inclou en el treball per tal de no deixar de banda les vicissituds associades a un espai físic i que en conseqüència el conformen, tot i que sovint romanguin relegades a l'oblit o reescrites.

La visió del cartògraf

A l'hora d'entendre la figura que representa el cartògraf, és interessant fer referència al subjecte que descriu Maria Lugones anomenat “impartial reasoner”, que el descriu com a suposadament “postcultural” i que s'autoproclama ahistòric. Són aquestes característiques les que li atorguen un “vantage point” que legitima les pràctiques i els discursos del saber que pretén exercir. Així doncs, és un subjecte que es percep com a legitimat per controlar aquells que segons ell “are enmeshed in multiplicity” (1994: 467) –a través de determinar “la veritat” i de negar qualsevol altre tipus d'explicació– :

“iii.”

The cartographer says

no –

What I do is science. I show
the earth as it is, without bias.

I never fall in love. I never get involved
with the *muddy* affairs of land.

Too much passion unsteadies the hand.

I *aim* to show the full

of a place in just a glance. (2014: 18)¹

En relació a la il·legitimació d'altres discursos, és interessant tenir en compte les reflexions de Gayatri Spivak (1998) en referir-se al Subjecte Europeu –eurocentrista–. La teòrica afirma que aquest parla sobre un “altre” dirigint-se a ell mateix, en el seu propi llenguatge i expressant els propis interessos, idea que es correspon amb l'exterioritat i l'absència que expressa Edward Said en tractar l'orientalisme, que:

se puede explicar si se admite una diferencia implícita y poderosa que actúa en favor del orientalista y contra el oriental: que mientras que el

¹ L'èmfasi no és l'original, sinó que remarca que la visió del cartògraf respon a interessos determinats i il·legitima els discursos que no utilitzen el seu llenguatge.

primero escribe, el segundo es descrito. Al segundo se le atribuye el papel pasivo, al primero el poder de observar, estudiar, etc. [...] El oriental es presentado como fijo, estable, necesitado de investigación, necesitado incluso de conocerse a sí mismo. No se deja ninguna posibilidad a la dialéctica (2008: 406)

Pel que fa a l'autoconcepció de subjecte neutral com a cartògraf, és interessant la reflexió d'Octavio Spíndola sobre la regulació estratègica de les fronteres nacionals –i per tant, científiques– com una de les característiques de l'ordre internacional modern. En efecte, un simple cop d'ull a mapes antics permet, donada la distància de l'imaginari col·lectiu al qual responen, emfatitzar l'evidència d'una representació derivada d'uns interessos sociopolítics històrics.

Per contra, continua Spíndola, també exposa l'anàlisi de Foucher sobre diversos processos històrics paral·lels –entre els quals les descolonitzacions–, que qüestionen el significat de les fronteres, vistes com a “construcciones jurídicas, imposiciones políticas y medidas de represión ejercidas verticalmente” (2016: 35). De fet, tenint en compte aquesta manca de neutralitat cartogràfica, el rastaman expressa a l'inici que “In the long ago beginning / the world was unmapped” (2014: 10).²

² Els mapes i les seves implicacions en la realitat es correspondrien amb l'afirmació de la novel·lista i teòrica Monique Wittig, que remarca que la visió que es considera apolítica, en aquest cas en tant que científica, no té en compte “la violència material (física) que realitzen directament sobre los y las oprimidos/as [...] por medio de los discursos abstractos y ‘científicos’”. Cal prendre consciència d'aquesta manca de context apolític, ja que la seva proclama evita sensibilitzar-se del fet “que este discurso es la realidad para nosotras, una de las facetas de la realidad de nuestra opresión” (2006: 50), a la vegada que il·legitima altres veus. A més, Wittig qüestiona un fet que també expressa Alfonso de Toro, que transforma “Wissen ist Macht” (coneixement és poder) en “Macht ist Wissen” (poder és coneixement). És a dir, no tothom té el poder d'imposar el seu coneixement, la seva normativitat. Això condueix a Wittig afirmar que aquell considerat com a “altre” és l'oprimit en les relacions de poder.

És en aquest fet de cartografiar, d'establir ordre i control, de la “construcció” d'un nou univers sobre allò “unmapped” però ja existent, que es reflecteix el pensament d'Ella Shohat en relació al colonialisme, tot expressant que “[t]he power of creation is inextricably linked to the power of naming” (2000: 670-671). En efecte, en el darrer apartat també s'aprofundirà sobre la rellevància dels topònims i com mantenen el seu vincle amb l'espai i en la manera d'entendre'l. En aquesta direcció, el poema “i. in which the cartographer explains himself”, s'exemplifica clarament el propòsit de domini del territori “unfamiliar” a través de l'estudi:

to anticipate the ironic
question: how did we find
ourselves here? My job is
to untangle the tangled,
to unworry the concerned,
to guide you out from cul-de-sacs
into which you may have wrongly turned. (2014: 16)

Per tant, la seva tasca d'entendre un territori, d'una banda està destinada a un públic que no el conegui, extern i probablement occidental; de l'altra, en cas de dirigir-se a la població local, denota una actitud de caràcter paternalista. També és il·lustratiu el poema “xx. in which the cartographer tells off the rastaman”, on el científic expressa la seva ideologia, que més enllà d'evitar “dark corners” a través de les paraules, inhabilita qualsevol diàleg que s'expressi amb un llenguatge que no descriu la realitat tal i com ell la considera intel·ligible:

the man who never learnt the word
'scrupe' – sound of silk or chiffon moving
against a floor – such a man would not know
how to listen for the scrupe of his bride's dress. (2008: 45)

El requisit de conèixer paraules per entendre elements sensorials expressada pel cartògraf, estableix un paral·lelisme amb la necessitat dels mapes per comprendre un territori. Aquesta idea també és la que tracta Jean Baudrillard en desenvolupar la teoria de la hiperrealitat a través d'una fàula de Jorge Luis Borges (De Toro, 1996: 88-94). Segons Baudrillard, en l'era postmoderna la confusió entre el signe –mapa– i el sentit –territori real– és tal que el primer elimina el segon; els simulacres suplanten la realitat, de manera que la ficció deixa de ser representació, per ser considerada realitat. Baudrillard també exposa que l'interès superior per allò fictici respon al fet que la seva abstracció li confereix una condició de perfecció, alhora que cal subratllar que respon a la ideologia que el produeix.

Un cop analitzada la posició del cartògraf, i retornant a la reflexió sobre la diversitat de llenguatges, cal recalcar com especialment al principi, la sistematització en la qual es basa és explícita als curts i estructurats versos en contrast amb els poemes previs, on el dinamisme era transmès mitjançant la seva forma visual, més enllà del significat de les paraules. Un bon exemple de dinamisme és el poema de “Quashie's Verse”, que es contraposa a una suposada mètrica universal i proposa una aparença més orgànica:

But what now
is the length
of Quashie's
verse? [...]

So what now shall Quashie do - his old
measures outlawed, and him instructed
now in universal forms, perfected by
universal men who look nothing
and sound nothing

El joc amb la descripció europea a través de la cartografia es pot detectar a través d'una anàlisi atenta del poema "Establishing the Metre".³ Aquest poema fa referència a dos estudiosos francesos i està distribuït de manera que visualment s'hi observa com els versos mostren allò que les paraules diuen. En altres paraules, representen la proporció mentre formen una escala:

two men set out to find the sprawling measure of the earth.
[...] They did not call it inches, miles or chains -
this distance which as yet had no clear name.
[...] they found a rhythm
the measure that exists in everything. (2014: 11)

Com si Miller pretengués donar més veu al rastaman, sovint exclòs dels discursos del centre, la seva resposta arriba duplicada i amb canvis més abruptes al poema "xi.". Cada escala està conformada per dos versos, la qual cosa també podria respondre al fet que la seva descripció és més complexa i conté referències històriques que encara tenen repercussions físiques en el present. Aquesta contraposició es mostra en els següents versos:

[...] this is something
the cartographer does not wish
to contemplate. Still, he wonders
if on his map he made our roads a little
smoother, a little straighter, as if in drawing
he might erase a small bit of history's disgrace. (2014: 29)

Per contra, si bé el poeta repeteix una estructura semblant al poema "xviii.", ja no respecta proporcions com anteriorment, sinó que realitza agrupacions d'un diversificat

³ És interessant l'ús d'unitats de mesures a l'hora d'establir comparacions entre codis de llenguatge i expressar-los en un format com la poesia, on la mètrica és també notablement rellevant en determinats cànons.

nombre de versos i les distàncies d'inici de cada vers són diferents. Aquest fet podria ser degut a la percepció del científic com una persona que també pot canviar de perspectiva, ja que el poema continua amb una narració del seu nou punt de vista relacionat amb la naturalesa:

He whose job you might remember was not to lose himself
exactly (his words, not mine) is losing himself tonight.
[...] he is smoking a chillum
pipe & learning the ease of flight & what a vantage point to see
this island by! (2014: 43)

La visió del rastaman

En relació a la figura del rastaman, els discursos se centren en temàtiques relacionades amb l'experiència i la identitat. Les seves interlocucions són molt interessants, ja que si bé en alguns versos responen a expectatives estereotipades i negatives, també mostren la seva indignació en relació als rols de poder en el coneixement, tot exposant que la seva visió és descartada fàcilment i que “the cartographer did not even know the rastaman had a PhD (from Glasgow no less)” (2014: 34).

Tot i que en nombroses ocasions mostra la desigualtat de poder a l'hora de descriure la realitat des de les dues perspectives, com per exemple al poema “vi.” Miller construeix un rastaman que també exclou molt fàcilment l'altre punt de vista, tot considerant els mapes des d'una perspectiva imperialista que “have gripped like girdles to make his

people smaller than they were” (2014: 21), referint-se críticament a la projecció cartogràfica Mercator –unitats de mesura europees– i a la seva distorsió.⁴

Així doncs, el rastaman encapçala la veu que com a subjecte subaltern (Spivak 1998) normalment no és considerada i mostra la seva capacitat de raonament sense la necessitat de disposar d'un mediador o representant, manté el seu discurs local sense adaptar-lo per pretendre ser escoltat.⁵ De fet, a mode de descentrar el llenguatge del poder que descriu la realitat, és interessant veure el recurs d'estranyament que utilitza el rastaman en certes ocasions.⁶ No només ho fa a través del llenguatge que utilitza –crioll jamaicà– sinó que constantment aporta elements que conformen la realitat social: referències musicals, acadèmiques, espirituals, relats populars, fauna i flora, orígens dels topònims, festivitats i receptes. Cal, en cas de ser un lector aliè a aquesta realitat, buscar-ne informació per poder-s'hi apropar.

D'aquesta manera, no només es dóna veu a altres elements que normalment queden exclosos dels discursos de la cartografia, llenguatges que també descriuen la realitat –el sentit–, sinó que també se subverteixen els rols de poder en no entendre'n el discurs. En aquest sentit, d'una banda promou l'observació del món des d'altres lògiques; de l'altra, permet al subjecte subaltern d'explicar-se sense entrar en els esquemes del poder,

⁴ En quant a l'adjectiu “smaller”, és interessant observar que en parlar de la projecció Mercator en relació a una “illa” s'estableix també un vincle amb l'imaginari de petitesa que envolta el concepte en contraposició al de “continent”, idea reforçada per l'imperialisme.

⁵ Com si partís de la premissa exposada prèviament per Kei Miller a *Writing down the Visions: Writing*: “I am from the Caribbean, and if you are not from there then the stories I tell you now might not make immediate sense. Or you might think I'm lying, or perhaps exaggerating. Sometimes Caribbean logic is its own” (2013:14).

⁶ En aquest sentit, Michael Rose-Steel cita el terme “disorientation” de Bulson i “poetic estrangement” de Shovsky.

mentre al llibre el col·loca en una condició que permet el debat, en posició dialèctica amb el seu interlocutor. En relació a l'exposició de llocs desconeguts, Michael Rose-Steel expressa que: “[i]n bringing to bear these different ways of reading a map, personal experience can militate against simple classifications and reductionist thinking”, el seu poder rau en el fet que mostra com “[t]here is always another layer, another word to add to what we encounter” (2015: 52-53).

Aquests canvis en la relació de poder i cognoscibilitat d'allò descrit, es mostren totalment capgirats al poema “xix.” en trobar-se amb l'anunciació d'altres llenguatges i la reivindicació d'una “encoberta” opressió:

But the mapmaker is slowly getting lost
in da iya ites of de rastaman's talk, for consider when
de rastaman I-nunciates something like: Map
was just a land-guage written gainst I&I
who never know fi read it – [...]
Better I&I never learn fi overstand
what was nutt'n more than de downpressor's pig latin (2014: 44)

Davant d'una descripció de caràcter científic com la que proposa el cartògraf, com si representés les reflexions de Kei Miller a *Writing down the Vision: Essays and Prophecies*, la visió del rastaman és més complexa. En efecte, s'expressa de diverses maneres, des d'un caràcter més espiritual, reivindicatiu, sentimental, etc. com si completés la visió que considera necessària al seu recull d'assajos:

It is this world that will be [...] summarized by statistics, GDP, indices of poverty, unempolyment rates, homicide rates. But the scientific language of statistics and the language of sociology does not offer a template nor a vocabulary to talk about this larger thing that I want to talk about –about love and hate, and how these things have been brewing in Jamaica, if not the whole Caribbean. (2013: 29)

Així doncs, el diàleg que s'estableix entre els dos discursos permet aprofundir en el coneixement de Jamaica. Especialment en el cas del rastaman, la seva complexitat a l'hora de descriure aporta moltes connotacions a la informació que descriu el cartògraf. A tall d'exemple, si bé el darrer parla de "roads" de forma neutral, el segon les descriu com a "secret roads", "slaving roads", "dirging roads", "marooning roads", "cow roads" o "cobbled roads", entre altres (2014: 31). És més, al poema "iv." es mostra en paraules aquesta limitació de la informació científica:

The rastaman thinks, draw me a map of what you see
then I will draw a map of what you never see⁷
and guess me whose map will be bigger than whose?
Guess me whose map will tell the larger truth? (2014: 19)

Miller també reflexiona sobre la capacitat de coneixement de l'entorn a *Writing down the Vision*, en què afirma que "if you ask me what it was like growing up on an island, I would tell you –it never felt like an island. [...] It felt like a world, which is what it was. None of us live in the whole world at any one time. We live in small portions of it, and we get to know that small portion" (2013: 28). Així doncs, en realitzar intervencions que tenen en compte l'experiència personal, el rastaman representa aquesta unitat, reduïda però holística; aspecte compartit pel pensament de Spivak, la qual reivindica l'heterogeneïtat de "l'altre", tot rebutjant classificacions essencialistes.

⁷ Aquesta afirmació conté certa ironia tenint en compte que, seguint la teoria de Baudrillard, allò que veu el cartògraf és la ficció, el mapa. Contrari a la perfecció, el rastaman li exposa que es requereix d'una descripció més detallada, sensorial i contextualitzada, denotant un cert reduccionisme científic a l'hora d'explicar la realitat. Aquest reduccionisme pren rellevància si tenim en compte que la descripció respon a interessos propis que poden trobar-se notablement descontextualitzats.

La territorialitat, la descripció a través d'experiències personals i elements rellevants pel quotidià del rastaman, que ha estat prèviament manifestada, és exposada de forma clara a "ii. in which the rastaman disagrees". El text inicia amb la contundència de l'afirmació "[t]he rastaman has another reasoning" per emfatitzar des d'un principi el seu posicionament, qüestionant la imparcialitat de raonaments i la relació històrica de la disciplina amb l'imperialisme:

[...] Him work is to make thin and crushable
all that is big and as real as ourselves; [...]
is to make invisible and wutliss
plenty things that poor people cyaa do without – like board
houses, and the corner shop from which Miss Katie sell
her famous peanut porridge. And then again
the mapmaker's work is to make visible
all them things that shoulda never exist in the first place
like the conquest of pirates, like borders,
like the viral spread of governments (2014: 17)⁸

En la seva descripció des d'un punt de vista empíric es detecten les constants, respectuoses i atentes referències a la naturalesa i les connexions que s'hi esdevenen entre els elements que la conformen, fet que es contraposa de forma radical amb les descripcions del cartògraf, que analitza la naturalesa en cerca de "landmarks".

Així mateix, a través d'emfatitzar la fortalesa de la natura transmet, metafòricament i mitjançant la poesia, una resistència pròpia de l'illa. N'és un significatiu exemple l'arbre de "Place Name: Half Way Tree", el qual ha mantingut la seva presència fent front a desastres naturals i a la colonització britànica. A més a més, la naturalesa també

⁸ Aquest poema mostra, a més, la invisibilització d'aspectes que pel "subjecte descrit" (Said) són rellevants i negatius a nivell històric i que influeixen de forma determinant en la creació del mapa.

serveix, de forma irònica, per relativitzar la importància del cartògraf, entenent que altres lògiques també permeten l'orientació:

“vii.”

And what are the turtles born with
if not maps that break
eggs and pull them up from sand
guide them towards ocean instead of land? (2014: 22)

Efectivament, la naturalesa és un element crucial al llibre, en què ja des de l'inici, al poema “What the Mapmaker Ought to Know”, expressa la impossibilitat d'ésser descrita de forma estable i supeditada a qui l'estudia. Com si donés veu al pensament d'Edward Kamau Brathwaite, el recull problematitza la importació de mètriques alienes a l'experiència del Carib. En el cas de Brathwaite es refereix al so, al ritme i a la melodia en les poesies, tot expressant que “the pentameter remained, and it carries with it a certain kind of experience, which is not the experience of a hurricane. The hurricane does not roar in pentameters. And that's the problem: how do you get a rhythm which approximates the natural experience, the environmental experience?” (2009: 419).⁹

El paral·lelisme entre aquesta cita rítmica i els discursos que pretenen, des de l'exterioritat, definir sense tenir en compte la veu de qui hi conviu es fan evidents, tal i com expressa el poeta:

⁹ El poeta de Barbados es refereix al pentàmetre propi de la literatura anglesa a l'hora de comparar experiències diferenciades.

Universitat de Barcelona
On this island things fidget. [...]
The landscape does not sit
willingly
as if behind an easel
holding pose
waiting on
someone
to pencil
its lines [...]
Landmarks shift,
become unfixed
by earthquake
by landslide. (2014: 15)

Un altre element en el qual emfatitza el rastaman al llarg del poemari, és la comprensió del territori des d'una òptica que també inclogui una contextualització històrica. En aquest sentit, són il·lustratives les paraules d'Octavio Spíndola fent referència als estudis d'Anderson, la imatge de comunió entre diversos compatriotes prové d'una “memoria compartida y materializada por medio del reconocimiento *de facto* de unas mismas raíces histórico/religiosas, la oficialización de una lengua dominante, la consolidación de la empresa capitalista de unificación social y política [...] y la búsqueda de realización de una utopía” (2016: 34).

Així doncs, es planteja una apropiació dels espais per part de les col·lectivitats, tot fent del territori una territorialitat. En aquest sentit el poema “Filop Plays the Role of Papa Ghede (2010)” exemplifica una reapropiació de mesures, en aquest cas del pas del temps, en tenir en compte un fet històric compartit:

This is my people's measure of long time-
'Dat a from when Wappy kill Filop!'
long ago crime, recounted now in folk

Universitat de Barcelona
chronometry. Filop, we might imagine,
was once 'Philip', name since rounded out
like river stone by the flow of your creole,
or maybe just the accent of earth
the way a piece of grung might open
its mouth to say the name of one
whose blood it has absorbed.¹⁰ (2014: 51)

És interessant aquest ús constant del recurs històric, de manera que qui està tenint la capacitat “d’escriure la història” és el rastaman, tot relativitzant els discursos que han dominat tradicionalment el camp històric. No sorprèn, doncs, que en diverses ocasions hi hagi referències a l’esclavitud, que adoptant fins i tot plantejaments irònics, no atenuen la crueltat a la qual remetien. Són exemplificants el fet de convertir *Château Verd* en Shotover o en polemitzar el bateig de “Caribbean’s first serial killer” (2014: 47) atorgat a l’home conegut com a Mad Doctor, originari d’Escòcia, per haver tingut “such audacity to aim death at more / than just niggers”.

Més enllà de donar referències musicals a través de noms de músics de reggae jamaicà, aquest altre llenguatge és present diverses vegades al llibre, tot mostrant al seva rellevància al Carib. El poema “Hymn to the birds” mostra la música a través dels cants de les aus, on el ritme també és representat gràficament mitjançant els versos, com si es tractés d’una composició amb tres estrofes que es repeteixen:

No, not to the birds
who know better than us
how to hymn their own songs
rather to words

¹⁰ Al poema es detecta també una apropiació de noms.

Universitat de Barcelona
under which they
flock and find their best
arrangements:
to parliaments

of owls: flings of dunlins:
lamentations of swans:
tremblings of finches: charms
of hummingbirds

[...] a hymn then
not to birds but to words
which themselves feel
like feather and wing

and light, as fit were
on the delicacy of
such sweet syllables
that flocks take flight. (2014: 48)

També és interessant el poema “xvii.”, el qual conté entre els versos la repetició de la representació escrita del ritme Nyabinghi.¹¹ Així doncs, el ritme “DUP-DUP-dudududu-DUP-DUP”, a més de portar el ritme de les paraules que narren, pren veu per ell mateix i simbolitza la col·lectivitat, la lluita contra les autoritats colonials, l’espiritualitat.

Pel que fa a l’espiritualitat, a més a més d’esmentar esperits coneguts al Carib com els *jumbies* o deesses com Mumma River, també és referenciada de forma estretament vinculada amb l’univers rastafari.¹² Com si emfatitzés les paraules del poeta: “[r]eligion is superstition, and superstition is an authentic way of knowing” (Armitstead, 2014), el poema “The Shrug of Jah” requereix d’un canvi de lògica per la seva comprensió. En

¹¹ El ritme Nyabinghi forma part de la música religiosa rastafari i també està vinculada als orígens africans.

¹² Fent ús del recurs d’estranyament, en aquest article tampoc s’ofereixen breus aclariments al respecte.

efecte, manté una estructura de versos molt més fragmentada i de més dificultat per a la lectura que un poema estructurat de forma més tradicional. A més a més, el fet que presenti versos emmirallats podria suggerir les diverses maneres d'expressar una mateixa realitat.

Efectivament, quan el cartògraf exposa al rastaman que està traçant el camí cap a Zion, és evident la manca de sentit que això suposa des d'un punt de vista com el seu. Encara més, li respon "My bredda, you cannot *plot* your way to Zion" (2014: 62, èmfasi original) i a través de sermons i poemes que fan referència a l'espiritualitat, el rastaman li explica com arribar-hi, tot escapant de la lògica científica, endinsant-se en "roads that lift you up to such a place as cannot be held on maps or charts, a place that does not keep still at the end of paths" (2014: 69):

[...] My bredda,
you have to walk good and trod holy. You have to pass
through a place called Crosses, and a town called Turbulation,
and only when Jah decide you trod the distance he set out
for you to trod, with Ises in your mouth and cleanness
in your heart, only then, my bredda. Only then. (2014: 62)

La rellevància dels topònims

Finalment, un dels recursos que s'utilitzen al llibre és el de l'explicació dels topònims a través d'un mateix títol que es repeteix en diversos apartats: "Place Name". A través d'aquests i lluny de provenir d'un origen científic, els seus noms són revelats a través de les relacions amb relats populars, història o natura. D'aquesta manera, no només se

subratlla el context sociohistòric dels espais, sinó que complementa la informació que podria aportar el cartògraf.

Kei Miller a *Writing down the Vision* expressa aquest interès per l'origen dels topònims i de la seva marca del passat en el present. A "What Names Recall", l'autor exposa aquesta relació històrica i amb la natura com a fet no exclusiu del Carib: "I'm driving from the city of Glasgow into the Scottish Highlands. I am passing the names of towns and villages [...] and thinking about how these names remember the landscape and how sometimes they recall the past back into the present" (2013: 76).

L'autor remarca el fet de reflexionar-hi, ja que afirma que "[w]e accept as natural the things that we grow up seeing" (2013: 76-77) sense qüestionar-nos allò que succeeix, que a vegades està explicat en el mateix nom.¹³ La seva sensibilitat per la rellevància de l'assignació de noms també es desglossa en el mateix capítol del recull d'assajos, en el qual reflexiona sobre els diversos noms amb els quals és conegut, tot relacionant-les amb diverses etapes de la seva vida i la seva significació.

Un aspecte interessant de les seccions "Place Name" és el fet que sota un mateix títol hi conviuen diverses formes de narració. Més concretament, el to varia des de la informació turística, a la reivindicació, la ironia o la transmissió d'emocions; una alternativa a l'explicació "neutral" i reduccionista que sovint s'aporta del territori, que esdevé territorialitat (Spíndola).

¹³ Un clar exemple n'és el poema "Place Name: Swamp", on hi apareixen uns terrenys que antigament havien estat pantanosos, però que més tard s'havien edificat, amb una posterior inundació.

Aquests apartats aprofiten també per tractar un tema de gran rellevància al Carib: l'illa com a paradís turístic, paradís temporal, paradís delimitat. Aquesta idea també és expressada a l'assaig "These Islands of Love and Hate" on Miller declara que en anar de vacances "[a]round the beachfront property in which you are staying, there will be a high fence. Like all fences, it keeps things out. Mainly, it keeps the Caribbean out. The problem is, you will not see the fence. The landscape artist did his job well –he managed to give the whole resort an illusion of openness– [...] The fence is invisible" (2013: 27). La selecció d'allò que entrarà al paradís és explícita al poema "Unsettled", en el qual l'illa és descrita abans de l'esclavitud i ens convida a la reflexió sobre els espais que considerem paradisos, reals, salvatges, significatius:

[...] This is no paradise -
not yet – not this unfriendly, untamed island –

this unsanitised, unstructured island–
this unmannered, unmeasured island;

this island: unwritten, unsettled, unmapped. " (2014: 14)

Conclusions

En resum, el diàleg entre el cartògraf i el rastaman és també un diàleg entre les mesures que descriuen la realitat i els elements que tracten, els quals es complementen i mostren les mancances mútues. Així mateix, en representar una conversa que exposa diversos arguments, s'interpel·la el lector perquè possibilita la identificació amb els discursos narrats, alhora que afavoreix una lectura reflexiva i crítica amb diverses perspectives.

Mentre el primer interlocutor proclama objectivitat i considera la realitat com a estable, el rastaman utilitza descripcions complexes que emfatitzen dinamisme i aporta referències molt diverses i diferenciades respecte el primer. La reflexió rau, doncs, entre la possibilitat de definir un territori externament i una interacció entre les persones i l'espai.¹⁴

Aquest binarisme a l'hora d'exposar el seu discurs respon a les paraules de l'autor, recollides per Claire Armitstead (2014): "I wanted to signal that the binaries are not as fixed as we make them [...] [Why] "is the iambic pentameter seen as more credible than the Rasta nayabinghi [drumming] beat?". Per tal de sortir d'aquest binarisme –amb importants connotacions d'estatus social–, a *Writing down the Vision*, Miller exposa que "when you live in a country that is not the centre of the world; you become blessed with a kind of double vision. You see your life from the inside, and also from the outside –both locally and globally" (2013: 18). En aquest sentit, el llibre desafia les associacions que estereotipen i oposen ambdues visions, mentre promou discursos complementaris i que deconstrueixen parcialment el discurs d'aquell "altre".

En aquest sentit, des d'una perspectiva (post)colonial com la representada en la cita de De Toro, el llibre es caracteritza precisament:

por una actitud y por un pensamiento deconstruccionista (en el sentido de una reflexión crítico-creativa), intertextual e intercultural, por un pensamiento re-codificador de la historia (que descentra la historia), por un

¹⁴ En aquest sentit, Manuel Castells, el qual explica que "desde el punto de vista social, no hay espacio –magnitud física, entidad abstracta en cuanto práctica–, sino espacio/tiempo históricamente definido, espacio construido, trabajado, practicado por las relaciones sociales" (Spíndola 2016: 31). No obstant això, Octavio Spíndola també afirma que la postmodernitat desafia aquesta lògica, fet que respondria al pensament del cartògraf, que es correspon amb el "planificar científicamente la gestión funcional del espacio" (2016: 31).

pensamiento heterogéneo o híbrido, subjetivo y de radical particularidad, de radical diversidad y por consecuencia universal. La postcolonialidad no es excluyente, sino que incluye la multidimensionalidad (1996: 71)¹⁵

Es fa evident, per consegüent, com Kei Miller revaloritza llenguatges que resten invalidats en un neocolonialisme que perpetua discursos del poder. Per aquest motiu és interessant el fet que l'escriptor, des de la força de la poesia, reculli les diverses concepcions i les entrellaci, tot mostrant les mancances i l'absurditat dels seus discursos en determinats contextos, sense la necessitat que cap de les visions es desprengui del seu llenguatge i context. En mantenir una actitud oberta vers la diversitat s'evita el reduccionisme derivat d'una única visió i, en aquest cas, Miller ens mostra la seva capacitat de crear aquest espai sense deixar de tenir en compte la desigualtat existent en relació a la legitimació de discursos en múltiples disciplines i a nivell mundial.

Bibliografia

Armitstead, Claire 2014: "Kei Miller: 'My productivity is linked to what could be called a disability'". *The Guardian*. <<https://www.theguardian.com> > (Data d'accés: 18 juny 2018).

Damon, Maria i Ira Livingston (eds.) 2009: "History of the Voice, 1979-1981. Kamau Brathwaite". *Poetry and Cultural Studies: A Reader*. Urbana i Chicago: University of Illinois Press. 417-427.

¹⁵ Mentre que en aquest article es mostra l'acord amb les següents afirmacions de l'autor, cal esmentar que al llarg del text s'ha transmès un pensament que proclama la diversitat de discursos i, per tant, també la manca d'exigència d'un llenguatge de masses –com n'és l'ús del català–, que en aquest cas dialoga amb textos en altres llengües. Altres desavinences s'estableixen en relació a la construcció de la identitat com a "centre" i "perifèria".

De Toro, Alfonso 1996: "Postcolonialidad y postmodernidad: Jorge Luis Borges o la periferia en el centro / la periferia como centro / el centro de la periferia." *Iberoromania* 44: 64-98.

Lugones, María 1994: "Purity, Impurity, and Separation". *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 19.2: 458-479.

Miller, Kei 2013: *Writing down the Vision: Essays & Prophecies*. Leeds: Peepal Tree.

Miller, Kei 2014: *The Cartographer Tries to Map a Way to Zion*. Manchester: Carcanet.

Rose-Steel, Michael 2015: "Of Metaphors and Maps: Cartographic thinking and the poetry of Kei Miller". *Politics of Place: Green Connections* 3: 38-55.

Shohat, Ella 2000 (any original de l'article: 1991): "Gender and Culture of Empire: Toward a Feminist Ethnography of the Cinema". *Film and Theory: An Anthology*. Eds. Robert Stam i Toby Miller. Oxford: Blackwell Publishers. 669-696.

Spíndola Zago, Octavio 2016: "Espacio, territorio y territorialidad: una aproximación teórica a la frontera". *Revista Mexicana de Ciencias Políticas y Sociales* 228: 27-56.

Spivak, Gayatri Chakravorty 1998: "¿Puede hablar el sujeto subalterno?" Trad. José Amícola. *Orbius Tertius* 6: 175-235.

Wadie Said, Edward 2008 (1978): *Orientalismo*. Trad. María Luisa Fuentes. Barcelona: Debolsillo.

Wittig, Monique 2006: "El pensamiento heterosexual". *El pensamiento heterosexual y otros ensayos*. Trad. Javier Saéz y Paco Vidarte. Barcelona-Madrid: Egales. 45-57.

Marina Miguel és graduada en Educació Social i en l'actualitat està finalitzant el màster de Construcció i Representació d'Identitats Culturals (CRIC) i de Ciutadania i Drets Humans: Ètica i Política. Fruit dels seus estudis inicials, dues estades llargues a

Itàlia, l'aprenentatge de llengües del Mediterrani i la participació en projectes dirigits a col·lectius amb processos migratoris diversificats, va immersir-se en la posada en qüestió dels imaginaris i les interaccions quotidianes que se'n deriven. Ha treballat en l'àmbit de la mobilitat juvenil i en l'actualitat les seves temàtiques d'interès se centren en els estudis de gènere i postcolonials, les migracions i les construccions d'identitats.